

RAŠTAS DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ VALSTYBĖS ĮMONEI REGISTRŲ CENTRUI

I. Tikslas

Šiuo raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių valstybės įmonei Registrų centrui (toliau – Raštas) nurodomi valstybės siekiami tikslai valstybės įmonėje Registrų centre (toliau – Įmonė), kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, bei nustatomi Įmonei keliami finansiniai ir nefinansiniai lūkesčiai, nurodomos Įmonės veiklos kryptys ir principai. Valstybės tikslai ir lūkesčiai formuojami 4 metų laikotarpiui, tačiau pagal poreikį Raštas gali būti atnaujinamas.

Raštas yra skirtas nustatyti Įmonės pagrindines ir kitas veiklas, veiklos prioritetus, esminius veiklos vertinimo rodiklius, atskaitomybės ir informacijos teikimo Ekonomikos ir inovacijų ministerijai principus ir užtikrinti efektyvų bendradarbiavimą tarp Įmonės ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos.

Pagal Rašte pateiktą informaciją turi būti rengiama ir (ar) peržiūrima Įmonės veiklos strategija, taip pat nustatomi ilgalaikiai ir trumpalaikiai finansiniai tikslai bei nefinansiniai tikslai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių valstybės valdomų įmonių veiklą, nuostatas.

Raštu Ekonomikos ir inovacijų ministerija nesiekia apriboti ar išplėsti Įmonės ir jos valdymo organų teisių ir pareigų. Įmonė ir jos valdymo organai privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais, Įmonės įstatais, kitais Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos priimtais sprendimais, gerąja įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimtus sprendimus. Įmonės valdymo organai, įgyvendindami šį Raštą, privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais.

II. Įmonės paskirtis ir veiklos tikslai

Įmonės paskirtis – tvarkyti valstybės registrus: Nekilnojamojo turto registrą, Nekilnojamo turto kadastrą, Juridinių asmenų registrą, Adresų registrą, Gyventojų registrą, Sutarčių ir teisių suvaržymų registrą, Turto arešto aktų registrą, Testamentų registrą, Įgaliojimų registrą, Vedybų sutarčių registrą, Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registrą, taip pat tvarkyti valstybės informacines sistemas. Įmonės veiklos tikslai: teikti administracines ir viešąsias paslaugas, vykdyti specialiuosius įpareigojimus tinkamai kuriant, tvarkant, plėtojant registrus ir valstybės informacines sistemas, kurių tvarkytoja yra Įmonė, ir tvarkant juose esančius duomenis.

Įmonė taip pat gali teikti komercines paslaugas, jei jas teikiant neatsiras ir (ar) nebus sudarytos prielaidos atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

III. Valstybės siekiami tikslai Įmonėje

Įmonė per vykdomą pagrindinę veiklą įgyvendina valstybės tikslą – tvarkyti registruose bei valstybės informacinėse sistemose esančią teisės aktų nustatytą informaciją, kuri naudojama valstybės funkcijoms atlikti. Registruose bei valstybės informacinėse sistemose yra tvarkomi gyventojų, juridinių asmenų, turto ir kt. darniam visuomeninių santykių reguliavimui svarbūs duomenys, todėl Įmonės veikla padeda efektyviai naudoti šiuolaikinių informacinių technologijų priemėmis pagrįstus oficialios informacijos apie svarbiausius šalies objektus šaltinius, priimant

sprendimus garantuoja prieinamą ir patikimą viešąją informaciją. Registrų bei valstybės informacinių sistemų duomenų tvarkymas ir sauga užtikrina ne tik visuotinai reikšmingą interesą bet ir valstybės nacionalinio saugumo interesus, todėl Įmonė yra priskirta prie pirmos kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių, o Įmonės tvarkomi registrai ir valstybės informacinės sistemos įtraukti į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašus.

Įmonė daugiausia dėmesio turi skirti valstybės registrams ir valstybės informacinėms sistemoms tvarkyti, įgyvendindama:

- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymą;
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymą;
- Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro įstatymą;
- Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą;
- Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymą;
- Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymą;
- Lietuvos Respublikos sutarčių ir teisių suvaržymų registro įstatymą;
- Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą;
- Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą;
- Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą;
- Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą;
- Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymą bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius valstybės informacinių sistemų administravimą bei duomenų tvarkymą.

Įmonė privalo vykdyti veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus ir taip didinti visuomenės pasitikėjimą Įmone ir stiprinti Įmonės reputaciją.

IV. Nefinansiniai lūkesčiai

Klientų aptarnavimas, paslaugų teikimas ir Įmonės reputacija. Įmonė turi pagerinti teikiamų paslaugų patogumą, kokybę, paslaugų suteikimo greitį ir darbuotojų paslaugumą. Įmonė 2023 m. turi pradėti klientams teikti paslaugas (elektroniniais kanalais, aptarnaujant tiesiogiai ar telefonu) ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba, o nuo 2024 m. visiškai užtikrinti tokią galimybę. Viešojo administravimo subjektams paslaugos teikiamos lietuvių kalba.

Įmonė ypatingą dėmesį turi skirti paslaugų ir veiklų efektyvumo didinimui ir maksimaliai išnaudoti skaitmeninimo galimybes:

- Nuo 2023 metų teikiamos paslaugos turėtų būti pasiekiamos elektroniniais kanalais, vengiant klientų perteklinių veiksmų reikalavimo, ieškant proaktyvaus paslaugų teikimo galimybių. Jei teisės aktai nenustato kitaip, skaitmenizuotos paslaugos turi būti visiškai interaktyvios, jų teikimo metu neturi būti prašoma papildomai pateikti popierinių dokumentų ar naudoti pdf failų (Įmonė taip pat turi įvertinti teisinį reglamentavimą ir, esant pagrįstiems argumentams, siūlyti keisti teisės aktus, kuriuose nustatyta prievolė teikti popierinius dokumentus ar pdf formatu).

- Skaitmenizuojami Įmonės vidiniai procesai, atsisakoma popierinių dokumentų ir pan.
- Interaktyvių skaitmenizuotų paslaugų plėtra, nuosaiki paslaugų teikimo konversija iš dokumentų į duomenis.

Didinant teikiamų paslaugų apimtį elektroniniais kanalais, svarbu subalansuoti veiklos efektyvumą ir suteikti patogų paslaugų prieinamumą, todėl nuolat turi būti peržiūrinamas ir optimizuojamas padalinių tinklas.

Svarbu kurti bei vystyti naujas inovatyvias paslaugas, kuriančias naudą visuomenei, verslui bei valstybei, pvz., elektroninės atpažinties ir patikimumo elektroninėje erdvėje priemonių vystymas, 3D kadastro žemėlapiai ir pan.

Klientų aptarnavimo kokybė turėtų būti kasmet matuojama pagal Klientų palankumo rodiklį (angl. *Net Promoter Score*), kuris nuo 2023 m. turėtų būti ne mažesnis kaip 35. Taip pat ypatingas dėmesys turi būti skiriamas Įmonės reputacijai kurti pagal atskiras interesų grupes (klientus, visuomenę, darbuotojus).

Įmonė privalo atsakingai teikti registruose ir valstybės informacinėse sistemose esančius asmens duomenis. Tais atvejais, kai registru ir valstybės informacinių sistemų duomenys duomenų gavėjams teikiami neatlygintinai, Įmonė privalo vykdyti teikiamų duomenų kiekio (atliekamų užklausų) stebėseną ir kas ketvirtį jos rezultatus pateikti registru ir valstybės informacinių sistemų valdytojams, taip pat asignavimų valdytojams, jei valdytojai patys nevaldo asignavimų.

Registru bei valstybės informacinių sistemų kibernetinio saugumo ir saugos stiprinimas.

Įmonė turi užtikrinti maksimalų registru bei valstybės informacinių sistemų prieinamumą ir duomenų saugumą. Įmonė turėtų skirti ypatingą dėmesį kibernetinio saugumo stiprinimui – atnaujinti ir plėsti kibernetinio saugumo priemones, didinti darbuotojų sąmoningumą kibernetinio saugumo srityje, vadovautis gerosios kibernetinio saugumo praktikos pavyzdžiais ir siekti kitais būdais sustiprinti Įmonės valdomų informacinių išteklių kibernetinį saugumą. Taip pat Įmonė privalo imtis aukščiausių standartų organizacinių ir techninių priemonių, siekdama užtikrinti, jog informacinių technologijų techninė ir programinė įranga, informacinių technologijų priemonės, kuriomis apdorojami registru bei valstybės informacinių sistemų duomenys, būtų apsaugotos nuo fizinių grėsmių, o duomenys nebūtų sunaikinti ar sugadinti, neteisėtai pasisavinti ar kitaip neteisėtai panaudoti; užtikrinti nepertraukiamą registru bei valstybės informacinių sistemų veikimą.

Registru bei valstybės informacinių sistemų vystymas valstybės ir visuomenės poreikiams. Įmonė turi pasitvirtinti registru ir valstybės informacinių sistemų architektūros dokumentą, remdamasi modernių technologinių sprendimų sistemoms ir registrams tobulinti skirta rinkos analize. Šis dokumentas turi tapti darnia visos valstybės valdomų informacinių sistemų ir registru sistemos dalimi. Nauja architektūra turi užtikrinti nuoseklų valstybės valdomų registru bei informacinių sistemų integravimą, stabilų jų veikimą bei leisti kurti naujas integruotas paslaugas. Įmonė, suderinusi ir patvirtinusi naują architektūros dokumentą, turi imtis reikalingų veiksmų, siekdama jį nuosekliai įgyvendinti ir taip modernizuodama informacinių technologijų sprendimus.

Atviri duomenys. Vadovaujantis duomenų atvėrimą reglamentuojančiais teisės aktais, Įmonė turi peržiūrėti bei atnaujinti Įmonės 2020 m. duomenų atvėrimo strategiją. Į duomenų atvėrimo procesą įtraukti registru bei valstybės informacinių sistemų valdytojus, Informacinės visuomenės plėtros komitetą bei Valstybės duomenų agentūrą. Vadovaujantis 2022 m. gruodžio 21 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamentu C(2022)9562, kuriuo sudaromas konkrečių didelės vertės duomenų rinkinių sąrašas ir nustatoma jų skelbimo bei pakartotinio naudojimo tvarka, Įmonė turi tinkamai pasirengti didelės vertės duomenų atvėrimui.

Įmonės tobulėjimo kultūra.

Skaidrumas ir rizikų valdymas. Įmonėje turi būti įdiegtos tokios atsparumo korupcijai priemonės ir procesai, kurie užtikrintų, kad Įmonės veikla būtų vykdoma skaidriai ir sąžiningai. Įmonėje turi veikti efektyvi ir nuolat tobulinama rizikų valdymo sistema. Įmonėje turi būti skiriama pakankamai išteklių rizikų valdymo procesui, tinkamai užtikrinti valstybės nacionalinio saugumo interesai. Investicijų planavimas ir vykdymas turi būti pagrįstas įvertinus su tuo susijusias rizikas. Įmonė turi užtikrinti, kad būtų viešai skelbiama visa informacija, nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių apraše.

Socialinė atsakomybė. Įmonė, veikdama pagal socialinės atsakomybės principus, turi laikytis teisės aktų, tarptautinių normų ir etikos standartų, puoselėti pagarbą žmogui, visuomenei ir gamtai. Įmonė turėtų siekti mažinti veiklos neigiamą poveikį aplinkai ir prisidėti prie tvarios aplinkos kūrimo – didinti žaliosios energijos vartojimą, skatinti visuomenę atsisakyti popierinių dokumentų ir suteikti galimybę užsisakyti elektroninius dokumentus.

Ekonomiškas ir efektyvus išteklių naudojimas ir energijos vartojimo efektyvumo didinimas.

Įmonė turi subalansuoti pajamas ir išlaidas – nuolat peržiūrėti atlygio ir (ar) įkainių sistemą, kuri užtikrintų sąžiningą kaštų ir naudos paskirstymą, mažinti kaštus ir optimizuoti sąnaudas. Įmonė savanoriškai siekia energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir aplinkosaugos tikslų, atsižvelgdama į visų suinteresuotųjų šalių (vartotojų, darbuotojų, bendruomenės, verslo atstovų, valdžios, visuomenės ir kt.) interesus. Įmonė savo veikloje siekia nuolatos ir nuosekliai įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones – diegia naujesnes ir mažiau energijos vartojančias technologijas. Taip pat Įmonė turėtų atlikti energijos vartojimo auditą, susiplanuoti trumpalaikes,

vidutinio ir ilgojo laikotarpio energijos efektyvumo didinimo priemones ir užtikrinti jų įgyvendinimą. Laikantis ekonominio pagrįstumo principo Įmonė nuolat investuoja į savo valdomame turte sunaudojamos energijos optimizavimą, didindama jo atsparumą, saugumą ir efektyvumą.

Darbuotojų įsitraukimas. Įmonė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus, taikyti modernius personalo įsitraukimo vertinimo metodus ir siekti darbuotojų įsitraukimo augimo. Įmonėje turi būti palaikoma vertybėmis grįsta organizacinė kultūra, sudaromos sąlygos profesiniam augimui. Įmonė turi didinti darbuotojų motyvaciją ir profesinį augimą, taip pat diegti ir nuolat vystyti darbuotojų vertybių, kompetencijų pakeičiamumo, motyvacijos sistemas, nuosekliai užtikrinti darbuotojams sąžiningą ir rinkos sąlygas atitinkantį darbo užmokestį, kurti patrauklią darbo aplinką, sudaryti sąlygas dirbti individualių poreikių turintiems žmonėms.

Įmonės strategijos planavimas bei dokumentų teikimas. Įmonės veiklos strategija turi būti rengiama, be kita ko, atsižvelgiant į Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme numatytą informacinių technologijų plėtros planavimo bei įgyvendinimo tvarką. Į Įmonės veiklos strategijos planavimo procesą turi būti įtrauktos visos susijusios institucijos ir veiklos strategija iki jos tvirtinimo turi būti derinama su visais valstybės informacinių išteklių valdytojais. Veiklos strategijos rengimą planuoti taip, kad Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai veiklos strategijos projektas kartu su valstybės informacinių išteklių valdytojų derinimo išvadomis būtų pateiktas ne vėliau kaip iki kiekvienų metų lapkričio 15 dienos. Įmonės veiklos atskaitomybės ir kiti ministro tvirtinami dokumentai Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai teikiami likus ne mažiau kaip 20 kalendorinių dienų iki numatyto jų tvirtinimo termino.

Geroji valdysena. Įmonė, atsižvelgdama į VšĮ Valdymo koordinavimo centro (toliau – VKC) teikiamas rekomendacijas valdysenai gerinti, turi užtikrinti geriausią praktiką atitinkantį valdymą ir siekti, kad valstybės valdomų įmonių gerosios valdysenos indekso vertinimo metinėse ataskaitose Įmonė būtų vertinama ne žemesniu kaip A įvertinimu.

Įmonė turi užtikrinti nefinansinių specializuotų veiklos matavimo rodiklių, kurių rinkinys kasmet VKC parengiamas ir paviešinamas, įtraukimą į veiklos strategiją ir pasiekimą.

V. Finansiniai lūkesčiai

Įmonė turi užtikrinti, jog Vyriausybės patvirtinti pagrindiniai finansiniai veiklos matavimo rodikliai (ilgalaikio pelningumo, optimalios kapitalo struktūros ir pelno įmokų) bei finansiniai specializuoti veiklos matavimo rodikliai, kurių rinkinys kasmet VKC parengiamas ir paviešinamas, būtų įtraukti į veiklos strategiją ir pasiekti.

VI. Bendri lūkesčiai dėl veiklos principų

Įmonė privalo bendradarbiauti su Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija – Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Įmonės valdymo organai tiesiogiai atsako už Įmonei keliamų lūkesčių ir tikslų įgyvendinimą. Įmonės valdybos pirmininkas ir vadovas kasmet Ekonomikos ir inovacijų ministerijai pristato atnaujintą veiklos strateginį projektą, metinius biudžetus ir praėjusių metų rezultatus, metinės valdybos įsivertinimo išvadas, metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius, Įmonės metinius pranešimus, auditoriaus išvadas ir finansinių ataskaitų audito ataskaitas, taip pat, esant poreikiui, kitus Įmonės įstatuose nurodytus dokumentus, valdybos posėdžių protokolus ir su jais susijusią medžiagą, informaciją apie esminius įvykius ir esamas rizikas.

Įmonės valdyba turėtų veikti nepriklausomai, tačiau Įmonė ir (ar) valdyba, vadovaudamasi protingumo principu ir gerosios valdysenos praktika, turi iš anksto informuoti Ekonomikos ir inovacijų ministeriją apie esminius Įmonės sprendimus, reikšmingas rizikas bei įvykius, susijusius su Įmonės savininko interesais, įskaitant:

- potencialius valdybos narių interesų konfliktus;
- potencialius teisinius ginčus;
- galimus Įmonės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimus;

- esminius Įmonės veiklos pokyčius;
  - Įmonės struktūros pokyčius, didesnio masto darbuotojų kaitą;
  - didelius įsigijimus ar pardavimus;
  - inicijuojamus naujus didesnės apimties investicinius projektus;
  - galimą žalą visuomenei, gamtai, ekonomikai ar valstybės saugumui;
  - pranešimus spaudai, kurie gali reikalauti Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovų komentarų;
  - bet kokio masto korupciją ar politinę intervenciją;
  - planuojamą paramos teikimą;
  - potencialias grėsmes nacionaliniam saugumui;
  - kitas esmines rizikas, keliančias grėsmę Įmonės veiklos tęstinumui, nacionaliniam saugumui, reputacijai.
-